

WYBRANE TABLICE I POMNIKI POŚWIĘCONE DLA JANA PAWŁA II W KRAKOWIE

Dokładnie nie wiadomo ile istnieje na świecie dzieł sztuki inspirowanych postacią Ojca Świętego Jana Pawła II. Historia odnotowuje niewielu osób, które tak jak On jeszcze za życia, w najlepszych latach swej działalności, otrzymywały od różnych społeczeństw wyrazy szacunku, wdzięczności i miłości w postaci pomników, tablic pamiątkowych, nazw ulic, uczelni, kopców itp. Na owej mapie, z oczywistych powodów, szczególnie miejsce zajmuje Polska. Szacuje się, że w naszym kraju znajduje się ponad dwieście pomników Jana Pawła II. Najczęściej twórcy wzorowali się na wizerunku z pierwszych lat pontyfikatu.

Jan Paweł II z Krakowem związany był od czasów swej młodości. W Krakowie znajdują się ludzie i miejsca, które pamiętają Go jako studenta polonistyki, robotnika Solvayu, aktora, młodego poetę, seminarzystę, świeżo wyświęconego księdza, uniwersyteckiego wykładowcę, duszpasterza studentów i rodzin, biskupa, kardynała i wreszcie głowę Kościoła katolickiego.

Jakże pasują słowa pochwały Krakowa z XVII wieku do umiłowania tego miasta przez Jana Pawła II: *Cracovia totius Poloniae urbs celeberrima, atque amplissima Regia, atque Academia insignis*¹.

Od roku 1978, tj. od powołania go na Stolicę Piotrową, Karol Wojtyła już nie mieszkał w Krakowie, ale każde jego przybycie do podwawelskiego grodu, a było ich siedem, pozostawiało głębokie ślady zarówno w sercach jego mieszkańców, jak i zapewne w Jego sercu.

¹ *Kraków w całej Polsce miasto najstawniejsze, ozdobione wspaniałym zamkiem królewskim i słynną Akademią.* Słowa pochwały Krakowa umieszczone przy panoramicznym widoku miasta z początku XVII w.

² Podróże Jana Pawła II do Polski w latach 1979-2002; 2-10 VI 1979; 16-23 VI 1983; 8-14 VI 1987; 1-9 V 1991; 13-20 VIII 1991; 20-22 V 1995; 31 V-10 VI 1997; 5-17

Na główne uroczystości z udziałem Ojca Świętego przybywały setki tysięcy a nawet miliony pątników, niekiedy z regionów i krajów znacznie oddalonych od Krakowa. W latach systemu komunistycznego spotkania z Papieżem dawały wszystkim poczucie siły i wzajemnej solidarności. Zawsze dodawały sił do przetrwania trudnych czasów. W poczuciu mocno zapadały spotkania z Janem Pawłem II na krakowskich błoniach w 1979 r. i 2002 r. Podczas Jego ostatniej pielgrzymki w spotkaniu uczestniczyło ok. 2,5 mln. wiernych. Wielu ludzi zaczęło regularnie odwiedzać główne miejsca Krakowa związane z osobą Jana Pawła II jak sam przy każdej okazji to podkreślał.

Chcąc ocalić od zapomnienia owe ważne spotkania, krakowianie stawiali mu pomniki³, popiersia; umieszczano tablice pamiątkowe wykonane z brązu lub marmuru, powstawały obrazy, witraże, dzwony ze specjalnymi napisami, bito okolicznościowe medale, wydawano znaczki pocztowe.

Owa potrzeba upamiętniania płynęła z ludzkich serc i była wyrazem szczególnej wdzięczności. Nie sposób opisać wszystkich pamiątek, dlatego pozwolę sobie na wybór tylko niektórych, ale i te opisane, i te pominięte mówią o wielkiej miłości, jaką krakowianie darzyli Ojca Świętego, a była to miłość wzajemna. Na terenie Krakowa jest kilkadziesiąt obiektów upamiętniających życie i działalność kard. Karola Wojtyły papieża Jana Pawła II. Opracowanie obejmuje wybrane tylko miejsca poświęcone pamięci papieża, ułożone są chronologicznie według ważniejszych wydarzeń z życia Jana Pawła II.

Tylko niektóre uniwersytety mogą poszczycić się tym, że z grona ich absolwentów wybrany był papież. Jednym z nich jest Uniwersytet Jagielloński⁴. W roku akademickim 1938/39 studiował na Wydziale Filozoficznym UJ jako słuchacz filologii polskiej angażując się

VI 1999; 16-19 VIII 2002. *Wykaz podróży zagranicznych papieża Jana Pawła II*, „L'Osservatore Romano”, 2003 nr 9, s. 20-21.

³ Pomnik to dzieło rzeźbiarskie lub architektoniczno-rzeźbiarskie w formie posagu, obelisku, płyty, budowli itp., wzniesione ku czci jakiejś osoby, dla upamiętnienia jakiegoś wydarzenia. *Pomnik*, w: *Słownik języka polskiego*, red. M. Szymczak, Warszawa 1979, s. 795.

⁴ L. Hajdukiewicz, *Karol Wojtyła w Uniwersytecie Jagiellońskim 1938-1954*, Kraków 1983, zał. nr 17 (sygn. AUJ, WT II 273); W.M. Bartel, *Jan Paweł II a Uniwersytet Jagielloński w latach 1978-1983. Wybór dokumentów*, Kraków 1994.

w życie teatralne i literackie Krakowa⁵. Pracę doktorską przygotował na Angelicum w Rzymie i obronił ją 19 czerwca 1948 r. W 1953 r. habilitował się, jako ostatni przed usunięciem Wydziału Teologicznego z Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W Instytucie Filologii Polskiej UJ, ul. Gołębia 20, pozostała także pamiątkowa tablica z napisem w języku polskim i łacińskim: W TYM GMACHU NA WYDZIALE FILOZOFICZNYM UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO W LATACH 1938-1939 STUDIOWAŁ FILOLOGIĘ POLSKĄ KAROL WOJTYŁA PAPIEŻ JAN PAWEŁ II.

Na mocy uchwały Senatu podjętej na wniosek wszystkich rad wydziałów i po nadesłaniu zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zwyczajami opinii Uniwersytetu Warszawskiego (prof. Aleksander Gieysztor) i Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu (prof. Jarosław Maciejewski), Jan Paweł II 22 czerwca 1983 r. otrzymał doktorat *honoris causa* jako najwyższą godność, którą może nadać uniwersytet, w tym przypadku zresztą uważaną przez jego pracowników i studentów za wyjątkowy zaszczyt dla uczelni⁶.

Odwiedzając Kraków w 1997 r., w pobliskiej kolegiacie akademickiej – kościele św. Anny, papież wygłosił przemówienie z okazji 600-lecia Wydziału Teologicznego UJ. W Collegium Maius w celi św. Jana z Kęt wmurowano tablicę z napisem: DNIA 22.06.1983 R. CEŁĘ ŚW. JANA Z KĘT, PROFESORA AKADEMII KRAKOWSKIEJ ODWIEDZIŁ JAN PAWEŁ II, KTÓREMU W UZNANIU ZASŁUG W SŁUŻBIE LUDZKOŚCI I NARODU NADANO WAULI COLLEGIUM MAIUS TYTUŁ DOKTORA HONORIS CAUSA⁷.

Ponieważ zamierzał Karol Wojtyła studiować na uniwersytecie, przeniósł się wraz z ojcem do Krakowa. Zamieszkali w domu Kaczorowskich (rodzina matki) przy ul. Tynieckiej 10 na Dębnikach. Zamieszkali w dwóch ciasnych pokoikach w suterenie. W czasie ostatniej pielgrzymki do Polski Ojciec Święty zatrzymał się przed tym domem. Później umieszczono przed budynkiem tablicę z informacją:

⁵ Karol Wojtyła przy pisaniu utworów używał pseudonimów „Andrzej Jewień” oraz „Stanisław Andrzej Gruda”.

⁶ *Jan Paweł II a Uniwersytet Jagielloński w latach 1978-1983. Wybór dokumentów*, Kraków 1994, s. 32-82.

⁷ J. Soneł, *Zawsze wierny. Uniwersytet Jagielloński a Kościół rzymskokatolicki*, Kraków 2006, s. 482; M. Rożek, *Przewodnik po zabytkach i kulturze Krakowie*, Kraków 1993, s. 129.

W TYM DOMU W LATACH 1938-44 MIESZKAŁ STUDENT KAROL WOJTYŁA PÓŹNIEJSZY KARDYNAŁ, METROPOLITA KRAKOWSKI OJCIEC ŚWIĘTY JAN PAWEŁ II.

Młody student Wojtyła mieszkał wraz z ojcem Karolem w krakowskiej dzielnicy Dębniki na terenie parafii salezjanów. Wkrótce zmuszony był przerwać studia, ponieważ hitlerowcy zamknęli uniwersytet i aresztowali profesorów 6 listopada 1939 r. Pozbawiony środków na utrzymanie siebie i ojca, podjął w marcu 1940 r. pracę fizyczną. W parafii salezjańskiej uczestniczył w spotkaniach formacyjnych podczas których poznał krawca Jana Tyranowskiego, który wywarł szczególny wpływ na wybór jego drogi życiowej⁸. W kościele św. Stanisława Kostki, salezjanów na fasadzie kościoła umieszczono tablicę pamiątkową ku czci papieża, który w latach 1938-1944 był tutejszym parafianinem, ponadto w tej właśnie świątyni 3 listopada 1946 r. odprawił mszę prymicyjną. Treść tablicy:

W TEJ PARAFII W LATACH 1938-44 MIESZKAŁ, W TYM KOŚCIELE MODLIŁ SIĘ, 3 XI 1946 R. ODPRAWIŁ MSZĘ ŚW. PRYMICYJNĄ KS. KAROL WOJTYŁA KARDYNAŁ METROPOLITA KRAKOWSKI OJCIEC ŚWIĘTY JAN PAWEŁ II 50 LECIE PARAFII 6 X 1980 R. SALEZJANIE I PARAFIA DĘBNICKA.

W kościele obok wejścia do kaplicy Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych znajduje się tablica z napisem:
PRZED TYM OBRAZEM WSPOMOŻYCIELKI WYMODLIŁ SOBIE I UGRUNTOWAŁ DAR POWOŁANIA KAPLAŃSKIEGO KAROL WOJTYŁA APOSTOŁ RÓŻAŃCA, ROBOTNIK SOLWAY'U, ARTYSTA SŁOWA OJCIEC ŚWIĘTY JAN PAWEŁ II – W ROCZNICĘ JEGO PONTYFIKATU 16.10.1988. WSPÓLNOTA PARAFIALNA.

Po wybuchu wojny, student Karol Wojtyła aby uchronić się przed wywózką na przymusowe roboty do Niemiec rozpoczął pracę w kamieniołomach na Zakrzówku, należących do fabryki Solvayu w Borku Fałęckim. W kamieniołomach Karol Wojtyła pracował jako robotnik od września 1940 do października 1941 r. Zatrudniono go przy wysadzaniu wapienia oraz przy kruszeniu bloków i ładowaniu na wagoniki kolejki wąskotorowej. W późniejszym okresie roznosił ładunki amonitu, a następnie pracował jako pomocnik maszynisty kolejki. Jednocze-

⁸ *Kalendarium życia Karola Wojtyły*, oprac. A. Boniecki, Kraków 1983.

śnie związał się jako aktor i poeta z konspiracyjnym Teatrem Słowa (późniejszym teatrem Rapsodycznym) założonym przez Mieczysława Kotlarczyka⁹. Kamieniołom nazwano imieniem Jana Pawła II. Na fasadzie Kościoła Parafialnego w Borku Fałęckim umieszczona jest tablica a nad nią postać Ojca Świętego:

TUTAJ PRACOWAŁEM, TU UKSZTAŁTOWAŁO SIĘ MOJE POWOŁANIE KAPLAŃSKIE, W SZCZEGÓLNY SPOSÓB CZUJĘ SIĘ ZWIĄZANY Z WASZĄ PARAFIĄ.

To słowa jeszcze metropolity krakowskiego wygłoszone w tym kościele 6 maja 1968 r. Poniżej napis:

KU CZCI OJCA ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II DLA UPAMIĘTNIA-NIA DROGI JEGO ŻYCIA PROWADZĄCEJ PRZEZ BOREK FAŁĘCKI I DOKONANEJ PRZEZEŃ KONSEKRACJI TEJ ŚWIĄTYNI POMNIK TEN UFUNDOWANO W 1983 R.

Tablice pamiątkowe Jana Pawła II znajdziemy nie tylko na ścianach świątyni, ale również na budynkach świeckich. Przykładem jest budynek dawnych Krakowskich Zakładów Sodowych, tzw. Solvayu, przy ulicy Zakopiańskiej. W fasadę wmurowano tablicę dla uczczenia Jana Pawła II, który podczas okupacji hitlerowskiej pracował tutaj jako zwykły robotnik. Tablica wykonana z brązu zawiera słowa:

DLA UPAMIĘTNIEŃ ROBOTNICZEJ PRACY KAROLA WOJTYŁY PAPIEŻA JANA PAWŁA II W TYM ZAKŁADZIE W LATACH OKUPACJI 1940-1944 TABLICĘ TĘ UFUNDOWALI PRACOWNICY KZS SOLVAY 16 PAŹDZIERNIKA 1982¹⁰.

Decyzję o wstąpieniu do stanu duchownego Karol Wojtyła podjął przed śmiercią ojca, a do realizacji tego zamiaru przystąpił już po jego śmierci 18 lutego 1941 r. W jesieni 1942 r. został alumnem konspiracyjnego Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej. Aby nie wzbudzać podejrzeń dalej pracował w Solvayu, a do połowy 1943 r. działał w Teatrze Rapsodycznym. W lutym 1944 r. uległ wypadkowi, został potrącony przez ciężarówkę. Po kilkutygo-

⁹ D. Michałowska, „...trzeba dać świadectwo”: 50-lecie powołania Teatru Rapsodycznego w Krakowie, Kraków 1991; S. Dziedzic, *Bracia „trudnego przelomu”*, w: *Lex Tua in corde meo. Studia i materiały dedykowane Jego Magnificencji Bp. Tadeuszowi Pieronkowi z okazji 40-lecia pracy naukowej*, Kraków 2004, s. 600-611.

¹⁰ *Poświęcenie tablicy pamiątkowej w Krakowskich Zakładach Sodowych Solvay*, „Pismo Okólne” 1982 nr 15/49, s. 10; J. Adamczewski, *Mała encyklopedia Krakowa*, Kraków 1996, s. 312 – 313.

dniowej rekonwalescencji wrócił do fabryki, ale został przeniesiony na inny oddział.

W sierpniu 1944 r. na polecenie abpa Adama Sapiehy, który poznał wybijającego się młodego kleryka, zrezygnował z pracy i zamieszkał w Pałacu Arcybiskupim. W gmachu Wyższego Seminarium Duchownego w Krakowie przy ul. Podzamcze 8, w holu umieszczona jest płyta marmurowa upamiętniająca księdza Karola Wojtyłę jako najwybitniejszego alumna. Oprócz herbu papieskiego Jana Pawła II znajduje się napis o treści:

ALUMNEM TEGO SEMINARIUM BYŁ PAPIEŻ JAN PAWEŁ II.

Od listopada 1945 do sierpnia 1946 r. jako młodszy asystent prowadził zajęcia z dogmatyki na Wydziale Teologicznym UJ. W sierpniu 1946 r. ukończył studia teologiczne, a święcenia kapłańskie otrzymał 1 listopada tegoż roku. Dla uzmysłowienia, jak wybitnym był studentem świadczy fakt, że na 26 egzaminów, które musiał zdać w ostatnim semestrze, 19 zdał z oceną celującą, 6 z oceną bardzo dobrą, tylko z psychologii otrzymał ocenę dobrą¹¹. Mszę św. prymicyjną odprawił w krypcie św. Leonarda 2 listopada 1946 r. Niedługo potem na polecenie kardynała Sapiehy wyjechał na dalsze studia do Rzymu, gdzie przez dwa lata zdobywał wiedzę w Angelicum.

Kolejna tablica związana z osobą Jana Pawła II wykonana przez Bogusława Langmana znajduje się w bazylice św. Floriana. Umieszczona jest na jednym z filarów oddzielających nawę główną od nawy południowej – po prawej stronie. Czas pobytu w tej parafii udokumentowany został napisem:

W TYM KOŚCIELE PRACOWAŁ W LATACH 1949-1951 JAKO WIKARIUSZ PARAFII ŚW. FLORIANA OJCIEC ŚWIĘTY JAN PAWEŁ II. PARAFIANIE 1982 R.

Odwołany z parafii w Niegowici¹² ksiądz Karol Wojtyła od 17 VIII 1949 r. z polecenia kardynała Sapiehy tu rozpoczął pracę wikarego. Zdobywał w tej parafii ceną praktykę duszpasterską, zwłaszcza angażując się w pracę z młodzieżą akademicką. Pozyskał sobie serce parafian, zadziwiając niekonwencjonalnymi metodami duszpasterskimi¹³. W 1951 r. ks. dr Karol Wojtyła otrzymał dwuletni urlop nauko-

¹¹ Tamże, s. 604.

¹² J. Cielecki, *Wikary z Niegowici. Ksiądz Karol Wojtyła*, Częstochowa 1996.

¹³ M. Rózek, *Przewodnik po zabytkach...*, s. 45.

wy w celu przygotowania habilitacji. Z zadania tego wywiązał się w terminie i na podstawie pracy: *Ocena możliwości zbudowania etyki chrześcijańskiej przy założeniach systemu Maxa Schellera*, pozytywnie ocenionej przez recenzentów: ks. prof. Władysława Wichra, prof. Stefana Świeżawskiego i ks. prof. Aleksandra Usowicza, 1 grudnia 1953 r. odbył kolokwium habilitacyjne, a po nim wygłosił wykład na temat *Analiza aktu wiary w świetle filozofii wartości*. Była to ostatnia habilitacja na Wydziale Teologicznym UJ, gdyż wkrótce potem został on zlikwidowany decyzją władz komunistycznych. Na dziedzińcu przy kościele św. Floriana na ścianie domu parafialnego umieszczona jest tablica z popiersiem Jana Pawła II z napisem: „TOTUS TUUS”. W TYM DOMU MIESZKAŁ KS. DR KAROL WOJTYŁA 1949-1951 PAPIEŻ JAN PAWEŁ II.

W kościele św. Floriana znajduje się kaplica św. Jana Kantego. W latach 1949-1951 ks. dr Karol Wojtyła (późniejszy arcybiskup, metropolita krakowski, papież Jan Paweł II), jako wikariusz tej prastarej świątyni sprawował także funkcję pierwszego duszpasterza akademickiego Politechniki Krakowskiej. Stąd i tu pojawiła się okolicznościowa tablica:

SWEMU DUCHOWNEMU OPIEKUNOWI HONOROWEMU SENATOROWI I PROFESOROWI REKTOR, PROFESOROWIE, PRACOWNICY I STUDENCI POLITECHNIKI KRAKOWSKIEJ IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI. W ROKU JUBILEUSZOWYM 2000.

U góry tablicy umieszczono popiersie papieża, u dołu berła uczelni.

Od roku akademickiego 1954/1955, ks. dr hab. Karol Wojtyła podjął zajęcia w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Etatowym pracownikiem został od 1 grudnia 1956 r., jako zastępca profesora. Po nadaniu mu 30 listopada 1957 r. stopnia docenta objął kierownictwo Katedry Etyki. Już jednak w roku następnym musiał ograniczyć swe kontakty z uczelnią, gdyż na prośbę administratora archidiecezji krakowskiej abpa Eugeniusza Baziaka papież Pius XII mianował go biskupem pomocniczym w Krakowie.

Sakrę biskupią przyjął 28 września 1958 r., natomiast po śmierci abpa Baziaka krakowska Kapituła Katedralna wybrała go wikariuszem kapitulnym archidiecezji. Dnia 30 grudnia 1963 r. został metropolitą krakowskim (po wieloletnim wakacie na tym stanowisku, co wynikało z konsekwentnego odrzucania wszystkich zgłaszanych kandydatur

przez władze PRL). Dnia 8 marca 1964 r. odbył się jego ingres do Katedry Wawelskiej. Stosunkowo szybko, 26 czerwca 1967 r. nowy metropolita krakowski został kreowany kardynałem przez papieża Pawła VI. Zdecydowanie przeciwstawiał się reżimowi komunistycznemu. Był konsultorem nowo utworzonej Rady Świeckich, zaangażował się także w prace soboru powszechnego oraz synodu biskupów, instytucji, która powstała w 1965 r. Dzięki temu stał się znany w kręgach watykańskich, co niewątpliwie po śmierci Pawła VI dnia 6 sierpnia 1978 r., oraz 33-dniowym pontyfikacie Jana Pawła I ułatwiło wybór zgromadzonym na konklawe kardynałom.

Dnia 16 października 1978 r. o godzinie 18.45 kardynał Perykles Felici oświadczył zgromadzonym na placu św. Piotra w Rzymie: *An nuntio vobis gaudium magnum – habemus Papam.*

Pierwsza pielgrzymka Jana Pawła II do Polski w 1979 r. została upamiętniona w Krakowie w wielu miejscach w tym w kościele ss. Norbertanek pw. św. Jana Chrzciciela i św. Augustyna (w użytkowaniu parafii św. Salwatora). Po obu stronach wejścia głównego znajdują się tablice poświęcone papieżowi, przypominające o Jego pobytach w tym miejscu: poświęcona pierwszej pielgrzymce:

DLA UPAMIĘTNIEŃ POBYTU PAPIEŻA JANA PAWŁA II OD-
PRAWIENIA MSZY ŚW. I BIERZMOWANIA NA BŁONIACH 10 VI
1979 R.

Drużga z czarnego marmuru zawiera treść:

NA PAMIĄTKĘ APOSTOLSKIEGO BŁOGOSŁAWIENSTWA OJCA
ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II PARAFII ŚWIĘTEGO SALWATORA
UDZIELONEGO PRZED TYM KOŚCIOŁEM W DNIU 19 VIII 2002 R.

Udając się do bazyliki św. Franciszka z Asyżu oo. Franciszkanów, pod chórem muzycznym (wchodząc do kościoła – po lewej stronie) dostrzeżemy kamienną tablicę poświęconą Janowi Pawłowi II. U dołu tablicy umieszczono herb papieski oraz napis:

MOJA SIŁA Z CHRYSYTA PRZEZ WAS. OJCIEC ŚWIĘTY JAN
PAWEŁ II DO CHORYCH W TEJ BAZYLICE 9 VI 1979 R.

Ks. Karol Wojtyła miał i w tym kościele „swoją” ławkę, obecnie zwaną ławką papieską. Od czasów studenckich bardzo często przychodził tu się modlić. Na trzeciej ławce pod chórem widnieje pamiątkowa metalowa tabliczka o treści:

TU MODLIŁ SIĘ JAN PAWEŁ II PODCZAS PIERWSZEJ PIEL-
GRZYMKI DO OJCZYZNY 9 VI 1979 R.

Jan Paweł II spotkał się z ludźmi chorymi i uczestniczył w bazylice w prawykonaniu kantaty-oratorium *Beatus Vir*, napisanej przez Henryka M. Góreckiego ku czci św. Stanisława Biskupa i Męczennika (na 900-lecie śmierci)¹⁴. W bazylice znajduje się jeszcze jedna tablica:
GRÓB BŁ. ANIELI SALAWY NAWIEDZIŁ PAPIEŻ JAN PAWEŁ II
W DNIU BEATYFIKACJI 13.08.1991 R.

Wizyta papieża Jana Pawła II w 1979 r. u oo. Cystersów w bazylice św. Wacława w Mogile jako pielgrzyma modlącego się u stóp Ukrzyżowanego Chrystusa, była wielkim wydarzeniem w dziejach opactwa. Fakt upamiętniają tablice umieszczone w świątyni i klasztorze¹⁵. Tablica umieszczona przy ołtarzu św. Rodziny zawiera treść:

JAN PAWEŁ II PAPIEŻ PIELGRZYMUJĄC NA OJCZYSTEJ ZIEMI
Z OKAZJI JUBILEUSZU ŚW. STANISŁAWA BM PRZYBYŁ W DNIU
9 VI 1979 DO SANKTUARIUM KRZYŻA ŚW. W MOGILE – NOWEJ
HUCIE. SERCEM PEŁNYM MIŁOŚCI WOBEC NIEZLICZONEJ RZE-
SZY LUDU BOŻEGO WYŚLAWIAŁ. KRZYŻ CHRYSYTA ZBAWI-
CIELA, KTÓREGO DZIEJE ZAMYKAJĄ PIERWSZE MILLENIUM
I OTWIERAJĄ NOWE TYSIĄCLECIE WIARY ŚWIĘTEJ NA ZIEMI
POLSKIEJ. POTEW W KAPLICY OJCIEC ŚWIĘTY MODLIŁ SIĘ
PRZED UKRZYŻOWANYM SWOIM MISTRZEM I PANEM JAKO
JEGO WIDZIALNY, NASTĘPCA NA ZIEMI. NA KONIEC UDZIELIŁ
BŁOGOSŁAWIENSTWA APOSTOLSKIEGO, KTÓRE NIECH POZO-
STANIE PO WSZE CZASY NA TEJ ŚWIĄTYNI I NA WSZYSTKICH,
KTÓRZY DO NIEJ PRZEZ NASTĘPNE WIEKI ŚLADAMI OJCA
ŚWIĘTEGO PIELGRZYMOWAĆ BĘDĄ O CO WRAZ Z WAMI DRO-
DZY PIELGRZYMAMI MODLĄ SIĘ + STAWIAJĄC TEN NAPIS +
STRÓŻOWIE SANKTUARIUM KRZYŻA ŚW. W MOGILE – OPAT
IKONWENT CYSTERSÓW.

U góry tablicy umieszczony jest herb Ojca Świętego, u dołu herb Mogiły z napisem „Clara Tumba”. Przy wejściu do Kaplicy Krzyża św. znajduje się tablica wykonana z brązu z klęczącą postacią papieża z napisem:

¹⁴ M. R o ż e k, *Przewodnik po zabytkach...*, s. 275-276.

¹⁵ T. Z. B e d n a r s k i, *Krakowskie tablice i pomniki ku czci Jana Pawła II*, „Kierunki” 1985 nr 20, s. 13; M. R o ż e k, *Przewodnik po zabytkach...*, s. 522, 579, 583.

DZIĘKUJĘ CHRYSZTUSOWI UKRZYŻOWANEMU ZA TO, ŻE ZNÓW JESTEM W JEGO MOGILSKIM SANKTUARIUM W NOWEJ HUCIE. JAN PAWEŁ II PAPIEŻ – KRAKÓW-MOGIŁA 9.06.1979.

Jeszcze dwie inne tablice umieszczone w konwencie upamiętniają pobyt Jana Pawła II we wspólnocie cysterskiej. Na pierwszej napisano: JAN PAWEŁ II PAPIEŻ PRZYBYWAJĄC JAKO PIELGRZYM DO KRZYŻA ŚW. W MOGILE W DNIU 9 VI 1979 R. W PIERWSZYM ROKU SWEGO PONTYFIKATU ZAGOŚCIŁ RÓWNIEŻ W MURACH OPACTWA MOGILSKIEGO. NA TEJ ZAŚ AULI ŚW. BERNARDA SŁAWNEJ PRZESZŁOŚCIĄ CYSTERSÓW W POLSCE A OSTATNIO MIEJSCEM DUSZPASTERSKIEGO SYNODU KRAKOWSKIEGO ODBYWANEGO TU W LATACH 1972-1979 SPOTKAŁ SIĘ Z SYNAMI DUCHOWNYMI ŚW. BENEDYKTA CYSTERSAMI, BENEDYKTYNAMI I KAMEDUŁAMI, WSZYSTKICH SERDECZNIE POZDRAWIAJĄC, ZACHĘCIŁ PO OJCOWSKU DO WIERNOŚCI SWOJEMU ZAKONODAWCY, KTÓREGO JUBILEUSZ 1500-LECIA UROCZYŚCIE OGŁOSIŁ. NA KONIEC Z WIELKĄ MIŁOŚCIĄ UDZIELIŁ WSZYSTKIM BŁOGOSŁAWIENSTWA APOSTOLSKIEGO, KTÓRE NIECH POZOSTANIE NA TYM DOMU I NA JEGO MIESZKAŃCACH PO WSZE CZASY O CO MODLĄ SIĘ UMIESZCZAJĄC TEN NAPIS – OPAT I MNISI MOGILSCY.

Zaś na drugiej:

JAN PAWEŁ II PAPIEŻ W DNIU 9 VI 1979 R. PO UROCZYSTYM SPRAWOWANIU APOSTOLSKIEJ SŁUŻBY BOŻEJ W OTOCZENIU KSIĘŻY KARDYNAŁÓW, BISKUPÓW I DUCHOWIENSTWA Z CYSTERSKĄ RODZINĄ ZAKONNĄ POSPOŁU SPOŻYWAŁ OBIAD BŁOGOSŁAWIAJĄC WSZYSTKIM NA WIECZNE UCZESTNICTWO PRZY UCZCIE PANA W NIEBIE”. NA DZIEDZIŃCU KOŚCIOŁA UMIESZCZONA JEST TABLICA Z NAPISEM: „OD KRZYŻA W NOWEJ HUCIE ZACZEŁA SIĘ NOWA EWANGELIZACJA – EWANGELIZACJA NOWEGO MILLENIUM. JAN PAWEŁ II.

OTO IDZIE PAPIEŻ SŁOWIAŃSKI LUDOWY BRAT. ON ROZDA MIŁOŚĆ JAK DZIŚ MOCARZE ROZDAJĄ BROŃ. J. SŁOWACKI.

Na podwórzu kościoła św. Bartłomieja Apostoła w Krakowie-Nowej Hucie znajduje się krzyż, na nim tablica: PAMIĄTKA MISJI ŚWIĘTYCH Z OKAZJI JUBILEUSZU ŚW. STANISŁAWA I PIELGRZYMKI OJCA ŚW. JANA PAWŁA II. DO KRZYŻA ŚWIĘTEGO W NOWEJ HUCIE-MOGILE – KSIĘŻA FILIPINI 2-11.05.1979 R.

Na frontonie Pałacu Arcybiskupów Krakowskich znajduje się tablica murowana z napisem w języku łacińskim i polskim: NA PAMIĄTKĘ PIELGRZYMKI DO GROBU ŚW. STANISŁAWA PAPIEŻA JANA PAWŁA II, KTÓRY PRZEBYWAŁ W TYM DOMU W DNIACH 6–10 VI 1979 R. A JAKO ARCYBISKUP KRAKOWSKI MIESZKAŁ W LATACH 1964–1978.

W kościele oo. Paulinów śś. Michała Archanioła i Stanisława znajduje się popiersie Jana Pawła II. Coroczna procesja z okazji uroczystości św. Stanisława prowadząca z Wawelu na Skalkę gromadzi Episkopat Polski. Karol Wojtyła, jako arcybiskup Krakowa był od 1963 r. gospodarzem i uczestnikiem tych procesji. Dnia 8 czerwca 1979 r. podczas pierwszej pielgrzymki do Polski, związanej również z obchodami 900-lecia śmierci św. Stanisława, miało tu miejsce niezapomniane spotkanie z intelektualistami Krakowa, ludźmi ze świata nauki, kultury i sztuki. Później papież rozmawiał przed świątynią z młodzieżą akademicką.

W 1981 r., by upamiętnić to wydarzenie, odsłonięto w kaplicy Matki Boskiej Częstochowskiej popiersie papieża Jana Pawła II dłuta Adama Wojnara. Specjalna tablica informuje: JAN PAWEŁ II PAPIEŻ – 8 VI 1979 R. W 900 ROCZNICĘ MĘCZENSTWA ŚW. STANISŁAWA BPA NA SKALCE W KOŚCIELE OO. PAULINÓW SPOTKAŁ SIĘ Z LUDŹMI KULTURY NAUKI ORAZ Z MŁODZIEŻĄ.

Na placu kościelnym za sadzawką umieszczono krzyż upamiętniający spotkanie z młodzieżą¹⁶.

KRZYŻ PRZYNIESIONY PRZEZ MŁODZIEŻ AKADEMICKĄ KRAKOWSKICH UCZELNI JAKO ŚWIADECTWO WIARY I ODWAGI. JEST ON PAMIĄTKĄ HISTORYCZNEGO SPOTKANIA STUDIUJĄCYCH POLAKÓW I POLEK Z PAPIEŻEM JANEM PAWŁEM II, KTÓRE ODBYŁO SIĘ W TYM MIEJSCU NA SKALCE W DNIU 8 VI 1979 R.

Także kościół NMP Królowej Polski w Bieńczycach (ul. Obrońców Krzyża 1) ma w swojej historii wiele wydarzeń związanych z obecnością Jana Pawła II. Przypomina o tym tablica wykonana z metalu w 1981 r. przez Bogusława Langmana, umieszczona przed wejściem do dolnego kościoła wykonana:

¹⁶ M. Rożek, *Panteon narodowy na Skalce*, Kraków 1987; Z autopsji autora.

POWSTANIE TUTEJSZEJ PARAFII WIĄŻE SIĘ Z WALKĄ O DREWNIANY KRZYŻ, POSTAWIONY TU PRZEZ MIESZKAŃCÓW NOWEJ DZIELNICY KRAKOWA NOWEJ HUTY, Z ZAŁOŻENIA TRAKTOWANEJ PRZEZ WŁADZE KOMUNISTYCZNE JAKO POZBAWIONEJ ŻYCIA RELIGIJNEGO. ARKA PANA TO MIEJSCE O KTÓRE WALCZYŁ BP KAROL WOJTYŁA, GDY WŁADZE KOMUNISTYCZNE NIE POZWAŁAŁY NA BUDOWĘ NOWYCH KOŚCIOŁÓW. OD 1960 R. PRZY TYM KRZYŻU BP KAROL WOJTYŁA ODPRAWIAŁ PASTERKĘ POD GOŁYM NIEBEM. 14 X 1967 R. JUŻ JAKO KARDYNAŁ, SPRAWOWAŁ MSZĘ ŚW. NA ROZPOCZĘCIE BUDOWY KOŚCIOŁA, A 18 V 1969 R. WMUROWAŁ KAMIEN WĘGIELNY POCHODZĄCY Z RESZTEK MURÓW KONSTANTYŃSKIEJ BAZYLIKI ŚW. PIOTRA, POŚWIĘCONY PRZEZ PAPIEŻA PAWŁA VI. W 1973 R. ÓWCZESNY METROPOLITA KRAKOWSKI POWIEDZIAŁ TUTAJ: „CHYBA NIE MA DRUGIEJ PARAFII W ARCHIDIECEZJI, W KTÓREJ BYM TAK CZĘSTO BYWAŁ JAKO WASZ BISKUP”. 15 V 1977 R. KARD. KAROL WOJTYŁA KONSEKROWAŁ KOŚCIÓŁ POD WEZWANIEM MATKI BOŻEJ KRÓLOWEJ POLSKI, ZBUDOWANY WEDŁUG PROJEKTU ARCH. WOJCIECHA PIETRZYKA. W CZASIE PIERWSZEJ PIELGRZYMKI DO POLSKI OJCIEC ŚWIĘTY, ODPRAWIAJĄC MSZĘ ŚW. W POBLISKIEJ MOGILE, WIELOKROTNIE ODNOSIŁ SIĘ DO HISTORII POWSTANIA TUTEJSZEJ ŚWIĄTYNI, ZWANIEJ ARKĄ PANA¹⁷.

Podobnie w starym kościele św. Bartłomieja przy ul. Konopnickiej umieszczono płytę przypominającą, że w tym miejscu w 1978 r. ostatnią rezurekcję w Polsce odprawił kardynał Karol Wojtyła.

W kościele św. Maksymiliana Marii Kolbego na Mistrzejowicach znajduje się tablica obok głównego ołtarza. OJCIEC ŚWIĘTY JAN PAWEŁ II W DNIU 22 CZERWCA 1979 R. MÓWIŁ: „DZISIAJ DAWNY WASZ BISKUP METROPOLITA KRAKOWSKI A OD 1978 R. ZA NIEZBADANYM ZRZĄDZENIEM BOŻEJ OPATRZNOŚCI BISKUP RZYMU POŚWIĘCA TEN KOŚCIÓŁ I DOKONUJE JEGO KONSEKRACJI”.

¹⁷ *Kraków-Bieńczyce. Parafia NMP Królowej Polski*, w: *Informator Archidiecezji Krakowskiej*, Kraków 2000, s. 120; M. Kordaszewski, *Arka Pana Przewodnik Historia i Symbolika*, Trzebinia 2002, s. 6-8; M. Różek, *Przewodnik...*, s. 592.

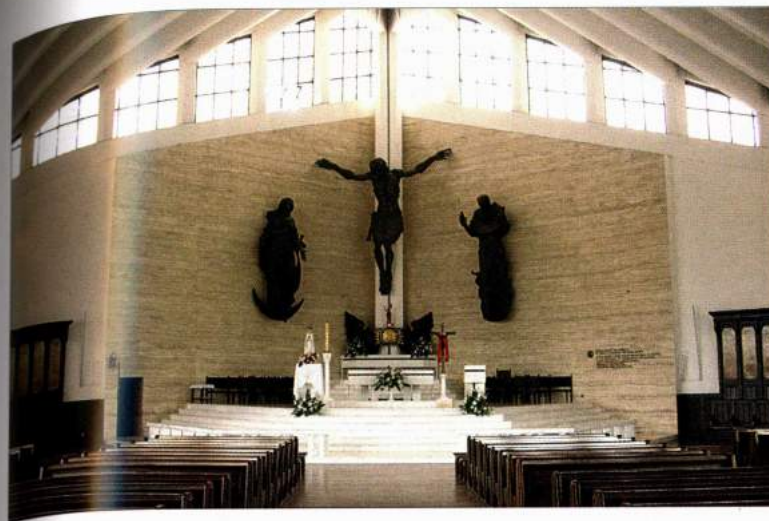

Dziedziniec Pałacu Arcybiskupów Krakowskich
– najstarszy pomnik papieża w Krakowie
autorstwa włoskiej rzeźbiarki Jole Sensi Croci (1980).

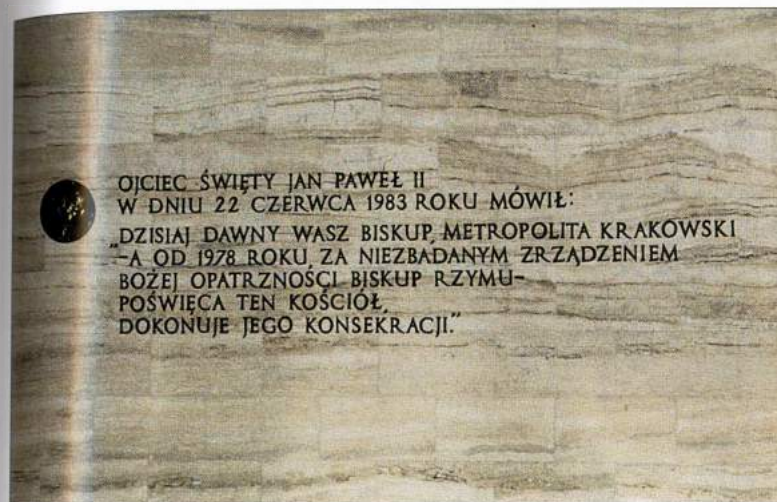

Kaplica MB Częstochowskiej w kościele oo. Paulinów na Skałce
– popiersie dłuta A. Wojnara, pamiątka spotkania z ludźmi kultury
i nauki oraz z młodzieżą w 1979 r.

Kościół św. Maksymiliana Marii Kolbego w Krakowie-Mistrzejowicach,
konsekwany przez papieża 22 czerwca 1983 r. (tablica pamiątkowa).

OJECIEC ŚWIĘTY JAN PAWEŁ II
W DNIU 22 CZERWCA 1983 ROKU MÓWIŁ:
DZISIAJ DAWNY WASZ BISKUP, METROPOLITA KRAKÓWSKI
- A OD 1978 ROKU, ZA NIEZBADANYM ZRZĄDZENIEM
BOŻEJ OPATRZNOŚCI BISKUP RZYMU -
POŚWIĘCA TEN KOŚCIÓŁ,
DOKONUJE JEGO KONSEKRACJI."

Cmentarz Rakowicki w Krakowie – figura wykonana przez S. Kowalówkę przy grobowcu rodziny Wojtyłów i Kaczorowskich.

Cmentarz Rakowicki w Krakowie – pomnik wg projektu prof. Czesława Dźwigaja, wykonany z brązu – odsłonięty 9 kwietnia 2005 r.

Bazylika Mariacka w Krakowie – tablica przy wejściu upamiętnia Mszę św. na Rynku Krakowskim i beatyfikację bł. Anieli Salawy (13 VIII 1991 r.).

Park Strzelecki przy ul. Lubicz w Krakowie. Pomnik ufundowany przez krakowskie Bractwo Kurkowe, odsłonięty 1 lipca 2000 r.

Przy wejściu do dolnego kościoła umieszczono tablicę z napisem: OJCIEC ŚWIĘTY JAN PAWEŁ II 9.06.1979 R. W MOGILE MÓWIŁ: „MODLITWĄ I SERCEM WRACAM DO TRUMNY ŚP. KS. JÓZEFA, KTÓRY TO DZIEŁO ZAPOCZĄTKOWAŁ WKŁADAJĄC W NIE WSZYSTKIE SIŁY, SKŁADAJĄC NA JEGO OLTARZU CAŁE SWOJE MŁODE ŻYCIE”.

Na tablicy znajduje się płaskorzeźba z wizerunkiem Ojca Świętego i daty urodzin i śmierci Ks. J. Kurzei (10.01.1937-15.08.1976).

Dnia 17 stycznia 1991 r. przed kościołem św. Maksymiliana Kolbego w Mistrzejowicach postawiono pomnik Jana Pawła II, dzieło Gustawa Zemły. Pomnik ten ufundowali dwaj mieszkańcy Macedonii: Tomislav Kecman i Riston Gusterov – mówi o tym tabliczka umieszczona z przodu postumentu. Stojąca postać papieża jest przedstawiona z lewą ręką na piersi, prawa zaś jest uniesiona w geście błogosławieństwa. Na cokole znajduje się herb papieski. Pomnik ma ok. 5 m wysokości, wykonany jest z brązu i granitu¹⁸. W 1971 r. ks. Karol Wojtyła odprawił w tym miejscu pasterkę pod gołym niebem. Życie religijne w tej części Nowej Huty skupiało się najpierw wokół słynnej mistrzejowickiej drewnianej budki. W obecności budowniczego kościoła, pierwszego proboszcza tej parafii, ks. Józefa Kurzei, 1 grudnia 1973 r. poświęcone zostały tymczasowe obiekty parafii. 13 maja 1975 r. poświęcono miejsce pod budowę kościoła, a 22 czerwca 1983 r. Jan Paweł II konsekrował kościół pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego, wybudowany według projektu arch. Józefa Dutkiewicza.

Najstarszym pomnikiem Jana Pawła II w Krakowie jest postument na dziedzińcu Pałacu Arcybiskupów Krakowskich. Ofiarowała go w 1980 r. włoska rzeźbiarka Jole Sensi Croci jako dar włoskich artystów w 60. rocznicę urodzin papieża. Jan Paweł II przekazał go swojej archidiecezji krakowskiej, a kuria zdecydowała o umieszczeniu go na dziedzińcu przy ul. Franciszkańskiej 3. Odsłonięty został w 60-rocznicę urodzin papieża w listopadzie 1980 r. Pomnik przedstawia całą postać Ojca Świętego w sutannie i piusce, z rękami uniesionymi w geście powitania. Pomnik wykonany z brązu o wysokości 190 cm¹⁹.

¹⁸ Macedoński dar dla mistrzejowickiej parafii. Odsłonięcie statuy Jana Pawła II, „Czas Krakowski” 1991 nr 137 z dnia 17.06.

¹⁹ Pomnik Ojca Świętego JP II (na dziedzińcu Pałacu Arcybiskupiego w Krakowie), „Hejnał Mariacki” 1980 nr 12, s. 7.

Karol Wojtyła zamieszkał w pałacu biskupim 10 sierpnia 1944 r. jako student konspiracyjnego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej. Świecenia kapłańskie przyjął 1 listopada 1946 r. z rąk księcia kard. Adama Stefana Sapiehy w jego prywatnej kaplicy. W tutejszej Kurii Metropolitalnej od 1958 r. ks. Karol Wojtyła pełnił posługę biskupa²⁰, a potem – metropolity krakowskiego, aż do 16 X 1978 r. tj. dnia wyboru na Stolicę Apostolską. Mieszkał w tym pałacu podczas każdej z pielgrzymek, odwiedzając Kraków. Nad wejściem znajduje się sławne okno, z którego rozmawiał z młodzieżą.

Dnia 13 maja 1981 r. dokonano zamachu na Jana Pawła II. Gdy pozostawał na oddziale intensywnej terapii kliniki Gemelli, 17 maja 1981 r. pielgrzymi na placu św. Piotra wysłuchali nagranych jego przemówienia²¹. W parku im. Henryka Jordana (ul. 3 Maja) znajduje się pomnik Jana Pawła II, ufundowany przez NSZZ „Solidarność” Zarząd Regionu Małopolska z napisem „Jan Paweł II Papież”.

Z tego miejsca prowadzi szlak wędrówki z Janem Pawłem II po Krakowie – tzw. trasa Białego Marszu. W odpowiedzi na zamach na osobę Ojca Świętego, 17 maja 1981 r. pół miliona ludzi, ubranych na biało, w milczeniu przeszło na krakowski Rynek, aby zmanifestować swą jedność z walczącym o życie papieżem i przeciwstawić się przemocy²². W kruchcie Bazyliki Mariackiej umieszczona jest tablica z białego marmuru upamiętniająca tzw. Biały Marsz młodzieży i mszę św. odprawioną przez kard. Franciszka Macharskiego 17 maja 1981 r. jako wotum za uratowanie życia papieża Jana Pawła II po zamachu dokonanym 13 maja 1981 r. Płytę wmurowano w 1986 r.²³. Druga tablica jest przy wejściu:

OJCU ŚWIĘTEMU JANOWI PAWŁOWI II NA PAMIĄTKĘ MSZY ŚW. BEATYFIKACYJNEJ ANIELI SALAWY, KTÓRĄ SPRAWOWAŁ 13 VIII 1991 R. NA RYNKU KRAKOWSKIM W 40 ROCZNICĘ JEGO ŚWIĘCEŃ BISKUPICH NA WAWELU I W 20 ROCZNICĘ PONTYFIKATU NA STOLICY PIOTROWEJ. WDZIĘCZNI KRAKOWIANIE 16 X 1998 RP.

²⁰ Dnia 28 IX 1958 r. został wyświęcony w Katedrze Wawelskiej na biskupa przyjmując dewizę „Totus Tuus” i herb z literą „M” – Maryja.

²¹ P. H e n z e, *Spisek na życie papieża*, przeł. W. K e d a j, Warszawa 1991.

²² T. S z y m a, *Biały Marsz*, „Tygodnik Powszechny” 1981 nr 35 (21), s. 3.

²³ M. R o ż e k, *Przewodnik po zabytkach...*, s. 201.

W górnej części tablicy umieszczony jest herb papieski, u dołu herb Krakowa. W środku tablicy znajduje się sylwetka Ojca Świętego na tronie. Z lewej strony sylwetka Bazyliki Mariackiej, z prawej Bazyliki św. Piotra w Rzymie, po prawej stronie postać św. Stanisława biskupa i św. Królowej Jadwigi i napis „Totus Tuus”.

W kościele pw. Matki Boskiej Fatimskiej (os. Podwawelskie) ufundowano dzwon z napisem: OTWÓRZCIE SERCA CHRYSZTUSOWI. Na zewnętrznej stronie znajduje się płaskorzeźba Jana Pawła II oraz napis IMIĘ MOJE JAN PAWEŁ II. Odwrotna strona zawiera napis: JANOWI PAWŁOWI II DLA UPAMIĘTNIEŃ JEGO II PIELGRZYMKI DO OJCZYZNY. PARAFIA MATKI BOŻEJ FATIMSKIEJ.

Po raz trzeci przybył do Polski Jan Paweł II i pielgrzymował w dniach 8-14 czerwca 1987 r. Tę okoliczność także dokumentują tablice. Tuż przy wejściu do kościoła św. Idziego umocowana jest brązowa tablica, upamiętniająca przysięgę harcerską złożoną przez krakowskich harcerzy w roku trzeciej pielgrzymki do Ojczyzny²⁴.

W kościele Sióstr św. Feliksa (felicjanek) w Krakowie upamiętniono 10 rocznicę wyboru kardynała Karola Wojtyłę na papieża. Tablica z herbem papieskim:

KS. KAROL WOJTYŁA OD POCZĄTKU SWEJ DUSZPASTERSKIEJ POSŁUGI SZCZEGÓLNĄ TROSKĄ I SERCEM OTACZAŁ PRACOWNIKÓW SŁUŻBY ZDROWIA. W TEJ ŚWIĄTYNI WIELOKROTNIENIE MODLIŁ SIĘ Z NAMI I GŁOSIŁ SŁOWO BOŻE: JANOWI PAWŁOWI II W 10 ROCZNICĘ WYBORU NA STOLICĘ PIOTROWĄ 16.10.1988 R.

W kościele pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy (kościół redemptorystów) przy ul. Zamojskiego 56, w nawie bocznej po lewej stronie umieszczono tablicę ku czci papieża Jana Pawła II, którą ufundowali pracownicy Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego²⁵. Pod wizerunkiem Ojca Świętego widnieje napis:

1978-1988 TOTUS TUUS. W ROKU MARYJNYM W 10 ROCZNICĘ PONTYFIKATU JANA PAWŁA II, KTÓRY W SWOJEJ MŁODOŚCI CZĘSTO DO TEGO KOŚCIOŁA PRZYCHODZIŁ PRZED OBRAZ M. B. N. P. STWIERDZIŁ TO SAM MÓWIĄC: „WASZ KOŚCIÓŁ JEST

²⁴ M. R o ż e k, *Przewodnik po zabytkach...*, s. 309.

²⁵ Tamże, s. 604.

RÓWNIEMO MOIM KOŚCIOŁEM” ORAZ JAKO BISKUP PRAWIE CO ROKU PEŁNIŁ TU FUNKCJE DUSZPASTERSKIE. KU PAMIĘCI POTOMNYCH OJCOWIE REDEMPTORYŚCI I LUD PODGÓRZA”. W świątyni zobaczyć można mozaikę przedstawiającą Chrystusa błogosławiącego Jana Pawła II z napisem: TY JESTES OPOKA.

Na frontonie kościoła Sióstr Najświętszego Serca Pana Jezusa, przy ul. Garncarskiej umieszczona jest tablica:
 PAPIEŻ JAN PAWEŁ II 14.08.1991 R. NAWIEDZIŁ TEN KOŚCIÓŁ I MODLIŁ SIĘ W KAPLICY BŁOGOSŁAWIONEGO BISKUPA JÓZEFA SEBASTIANA PELCZARA.

W holu Centrum Diagnostycznego Polsko-Amerykańskiego Szpitala Pediatricznego w Prokocimiu znajduje się pomnik 4-metrowej wysokości Jana Pawła II, który przedstawia papieża w otoczeniu dzieci. Monument został wyrzeźbiony w sekwoi. Autorem jest Włoch Giovanni Bertulozzi (1992). Tablica pamiątkowa z napisem w języku polskim i angielskim przypomina:

BUDYNEK TEN DAR NARODU AMERYKAŃSKIEGO DLA CHORYCH DZIECI ZOSTAŁ POŚWIĘCONY PRZEZ OJCA ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II W DNIU 13 VIII 1991 R.²⁶.

U góry znajduje się herb papieski.

W kościele parafialnym pw. Najświętszego Serca Jezusowego na Łagiewnikach znajduje się tablica z napisem:

KS. FRANCISZEK ŻUK KAPELAN, KAPITAN W.P. URODZONY W ŁAGIEWNIKACH OCHRZCIŁ KAROLA WOJTYŁĘ – PAPIEŻA JANA PAWŁA II W WADOWICACH 20.06.1920 R. W 75-ROZNICĘ TEGO WYDARZENIA TABLICĘ UFUNDOWANĄ PRZEZ PARAFIAN ŁAGIEWNIK POŚWIĘCIŁ J.E. KS. KARDYNAŁ FRANCISZEK MACHARSKI A.D. 1995.

U dołu płaskorzeźba Jana Pawła II i ks. Franciszka Żuka.

Wizyty Jana Pawła II w Łagiewnikach i kanonizacja s. Faustyny sprawiły, że sanktuarium zaczęło pełnić coraz większą rolę wśród światowych miejsc pielgrzymkowych. Każdego roku przybywa do Łagiewnik ponad 2 mln pątników (zajmuje drugie miejsce w Polsce po Jasnej Górze), z 90 krajów świata, aby modlić się w Światowym Centrum Kultu Miłosierdzia Bożego. Przy wejściu do starego kościoła

²⁶ J. Adamczewski, *Mala encyklopedia Krakowa*, Kraków 1996, s. 341.

znajduje się tablica, z postacią Jana Pawła II, trzymającego w dłoni okrąg z monogramem „M” i krzyżem, od którego rozchodzą się promienie (jak z serca Jezusa Miłosiernego na obrazie w tym kościele). Tablica przypomina o wizycie Ojca Świętego u krakowskich sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w dniu 7 czerwca 1997 r.²⁷:

STĄD BOWIEM WYSZŁO ORĘDZIE MIŁOSIERDZIA BOŻEGO, KTÓRE SAM CHRYSZTUS ZECHCIAŁ PRZEKAZAĆ NASZEMU POKOLENIU ZA POŚREDNICTWEM BŁ. FAUSTYNY. JAN PAWEŁ II. W TYM SANKTUARIUM 7 VI 1997 R. OJCIEC ŚWIĘTY JAN PAWEŁ II MODLIŁ SIĘ ZAWIERZAJĄC MIŁOSIERDZIU BOŻEMU LOSY LUDZKOŚCI, KOŚCIOŁA I SWÓJ PONTYFIKAT. ZGROMADZENIE SIÓSTR MATKI BOŻEJ MIŁOSIERDZIA UTWIERDZIŁ I ZACHĘCIŁ DO REALIZACJI SWEGO CHARYZMATU PRZEZ CZYN, SŁOWO I MODLITWĘ.

W nowej świątyni Miłosierdzia Bożego po prawej stronie głównego ołtarza znajduje się tablica z aktem zawierzenia świata Miłosierdziu Bożemu z dnia 17 VIII 2002 r.:

BOŻE OJCZE MIŁOSIERNY, KTÓRY OBJAWIŁŚ SWOJĄ MIŁOŚĆ W TWOIM SYNU JEZUSIE CHRYSZTUSIE I WYLAŁŚ JĄ NA NAS W DUCHU ŚWIĘTYM POCIESZYCIELU, TOBIE ZAWIERZAMY DZIŚ LOSY ŚWIATA I KAŻDEGO CZŁOWIEKA. JAN PAWEŁ II²⁸.

Nie tylko pomniki i tablice czy popiersia Ojca Świętego upamiętniają ważne miejsca w Krakowie związane z osobą Jana Pawła II. Na przykład „KAMIEŃ PAPIESKI” na Błoniach to ważyący 26 ton granitowy głaz z okolic Morskiego Oka. Został tu umieszczony z inicjatywy metropolity krakowskiego, kard. Franciszka Macharskiego, w 19. rocznicę inauguracji pontyfikatu Jana Pawła II przypadającą w październiku 1997 r. Kamień upamiętnia spotkanie Jana Pawła II z Archidiecezją Krakowską od czerwca 1979 r. znajduje na nim herb papieski oraz napis: TY JESTES SKAŁA. Tutaj odbywała się większość krakowskich spotkań Ojca Świętego Jana Pawła II z pielgrzymami podczas kolejnych wizyt w Polsce (1979, 1983, 1987, 1991, 1997, 1999, 2002).

Na cześć Jana Pawła II usypano kopiec, który powstawał w latach 1996-1997. Stoi na dziedzińcu Domu Studiów Zgromadzenia Księżki Zmartwychwstańców przy ul. Pawlickiego 1 na Dębnikach. Kopiec

²⁷ M. Rożek, *Przewodnik po zabytkach...*, s. 427.

²⁸ Teksty spisane z tablic łagiewnickiego sanktuarium (15 IV 2005).

ma 6 metrów wysokości, na szczycie umieszczony jest krzyż. Powstał na pamiątkę pielgrzymki do Ojczyzny w 1997 r. U stóp kopca tablica z napisem:

KOPIEC JANA PAWŁA II NA PAMIĄTKĘ V PIELGRZYMKI DO OJCZYZNY 31 V – 10 VI 1997 R. POŚWIĘCONY PRZEZ NUNCJUSA APOSTOLSKIEGO DNIA 11 VI 1997 R. PRZY OKAZII 289 KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI W CENTRUM RESURRECTIONIS.

Na tablicy umieszczono herb papieski. Kilka lat temu powstała inicjatywa usypania okazalszego kopca, ale do tego czasu jej nie zrealizowano.

Przed kościołem św. Jadwigi Królowej stoi biały krzyż zabrany z Błoni Krakowskich. Tablica murowana mieści zapis:

PRZY TYM KRZYŻU OJCIEC ŚWIĘTY JAN PAWEŁ II ODPRAWIAŁ MSZĘ ŚW. W DNIU 10 VI 1979 R. NA BŁONIACH KRAKOWSKICH.

Nad wejściem do świątyni widnieją insygnia papieskie i napis: TOTUS TUUS.

Po lewej stronie:

ZRZĄDZENIEM BOŻEJ OPATRZNOŚCI DZIŚ MOGĘ WEJŚĆ DO TEJ ŚWIĄTYNI BY DZIĘKOWAĆ BOGU ZA DAR ŚWIĘTY KRÓLOWEJ JADWIDZE 9 VI 1997 R.P. JAN PAWEŁ II.

Po prawej stronie:

JANOWI PAWŁOWI II W 1 ROCZNICĘ KANONIZACJI ŚW. JADWIGI I NAWIEDZENIA TEJ ŚWIĄTYNI WDZIĘCZNI PARAFIANIE.

W kościele: W HOŁDZIE BŁOGOSŁAWIONEJ JADWIDZE KRÓLOWEJ, PATRONCE TEJ ŚWIĄTYNI, PAMIĘCI POLAKÓW Z WOŁYNIA WIĘZIONYCH, DEPORTOWANYCH, POMORDOWANYCH W LATACH 1939-1945 ORAZ ŻOŁNIERZY 27 WOŁYŃSKIEJ DYWIZJI ARMII KRAJOWEJ POLEGŁYCH W OBRONIE OJCZYZNY. ŻOŁNIERZE DYWIZJI W ROKU KONSEKRACJI KOŚCIOŁA I III PIELGRZYMKI DO POLSKI PAPIEŻA JANA PAWŁA II. KRAKÓW CZERWIEC 1987 ROKU.

Międzynarodowy Port Lotniczy Kraków-Balice od 30 listopada 1995 r. nosi imię Jana Pawła II. W holu można oglądać jego płaskorzeźbę z napisem:

MIĘDZYNARODOWY PORT LOTNICZY IM. JANA PAWŁA II. KRAKÓW – BALICE 30 XI 1995 R.

Druża tablica przypomina:
KAMIEŃ WĘGIELNY POŚWIĘCONY PRZEZ OJCA ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II. KRAKÓW 17 VI 1999 R.²⁹

Na placu przy kościele Dobrego Pasterza na Prądniku Czerwonym wystawiony został przez parafian pomnik z okazji XX-lecia pontyfikatu Jana Pawła II. Poświęcił go metropolita krakowski kard. Franciszek Macharski 23 października 1998 r. Parafianie z Czerwonego Prądnika pamiętają jak kard. Karol Wojtyła w 1970 r. poświęcił kamień węgielny pod stojący już kościół i wielokrotnie upominał się o prawo do jego powstania.

Często zatrzymywał się w niedalekim klasztorze albertynek, gdzie odprawiał rekolekcje lub szukał ciszy do pracy. Pierwsza taka wizyta miała miejsce w styczniu 1959 r. W okolicy Czerwonego Prądnika znajdziemy wiele śladów papieskich. Ks. proboszcz Florian Gruca, duszpasterz od 1982 r., wspominał rozmowę z Janem Pawłem II, który w Watykanie nieraz mówił: *Dawno nie byłem na Prądniku Czerwonym.*

Pomnik stoi przy drodze prowadzącej do miasta od strony północnej, według parafian jest to najlepsza wizytówka miasta, bo uśmiechnięta postać papieża z wyciągniętymi rękami widoczna jest z daleka. Wykonany jest z brązu, ustawiony na granitowym cokole. Postać ma wysokość ok. 2 m. Papież ukazany jest w postawie stojącej z rękami umieszczonymi w geście pozdrowienia. Na cokole widnieje napis: Totus Tuus, herb papieski, u dołu:

JANOWI PAWŁOWI II W XX ROKU PONTYFIKATU, WDZIĘCZNI PARAFIANIE.

Figura została wykonana przez Stefana Kowalówkę z Węgrzec k. Krakowa³⁰. Na cmentarzu Rakowickim znajduje się grobowiec rodziny Wojtyłów i Kaczorowskich. Pochowani są w nim: matka Jana Pawła II – Emilia z Kaczorowskich Wojtyła (+1929), ojciec Karol Wojtyła (+1941), brat Edmund Wojtyła (+1932), a także rodzice matki: Feliks i Maria Kaczorowscy oraz trzy inne osoby z tej rodziny. Pomnik przedstawia papieża modlącego się przy rodzinnym grobie. Na kamiennym cokole widać napis:

²⁹ Lotnisko imienia Jana Pawła II, „Słowo. Dziennik Katolicki” z dn. 1-3 XII 1995 r.

³⁰ K. G u r b a, *Sursum Corda*, „Gość Niedzielny” 1998 nr 40, s. 21.

NA TYM CMENTARZU OJCIEC ŚWIĘTY JAN PAWEŁ II, PODCZAS KOLEJNYCH PIELGRZYMEK DO OJCZYZNY, MODLIŁ SIĘ ZA SWOICH RODZICÓW, KREWNYCH I ZA WSZYSTKICH SPOCZYWAJĄCYCH W TEJ KRAKOWSKIEJ NEKROPOLII – ZARZĄD CMENTARZY KOMUNALNYCH.

Obok tego napisu pod herbem papieskim znajdują się daty: 9 VI 1979; 22 VI 1983; 10 VI 1987; 13 VIII 1991; 9 VI 1997; 17 VI 1999; 18 VIII 2002. W 1999 r. powstał pomnik (ok. 1,5 m wysokości) wg projektu prof. Czesława Dźwigaja. Wykonany z brązu przedstawia Papieża modlącego się na klęczniku z różańcem w ręku. Monument miał być wykończony już w 2002 r. (nawet przygotowano granitowy postument z wyżej wspomnianym napisem). Uznano jednak, że za życia papieża nie będą stawiane jego pomniki na cmentarzach. Dnia 4 kwietnia 2005 r. zapadła decyzja, że w dzień po pogrzebie Jana Pawła II (w sobotę 9 IV 2005 r.) nastąpi odsłonięcie pomnika na cmentarzu Rakowickim. Poświęcił go ks. infułat Janusz Bielański, proboszcz Katedry Wawelskiej³¹.

Wśród fundowanych pomników rzadko spotyka się takie, które ukazują Jana Pawła II jako papieża w podeszłym wieku. Taki pomnik znajduje się w Parku Strzeleckim (przy ul. Lubicz). Ufundowany został przez krakowskie Bractwo Kurkowe dla upamiętnienia spotkania Braci Kurkowych z Ojcem Świętym w Watykanie³².

Monument odsłonił 1 lipca 2000 r. kard. Franciszek Macharski. Figura z brązu o wysokości 1,9 m., autorstwa prof. Czesława Dźwigaja, osadzona jest na kamieniu z czerwonego afrykańskiego granitu. Pomnik przedstawia siedzącą postać papieża. Inspiracją dla artysty było zdjęcie Ojca Świętego z audiencji, na której przyjął delegację Bractwa. Pomnik usadowiony jest na niskim cokole wzniesionym na niewysokim kopcu, będącym nawiązaniem do krakowskich kopców. Na tablicy przy pomniku znajduje się dedykacja:
UMIŁOWANEMU OJCU ŚWIĘTEMU JANOWI PAWŁOWI II BRATU HONOROWEMU W JUBILEUSZ 25 LECIA PONTYFIKATU 16 X 2003 R. BRACIA KURKOWI, DUSZPASTERZ KS. INF. JERZY BRYŁA KRÓL: KRZYSZTOF JANAREK KRZEWICIEL, MARSZAŁKOWIE:

³¹ „Źródło” 2005 nr 17 s. 1.; *Czekał 4 lata*, Dziennik Polski” 5 IV 2005 r. S. I.

³² *Bardzo się cieszę z obecności Bractwa Kurkowego. Przybyliście tu wraz ze swoimi rodzinami i bliskimi. Pozdrawiam was serdecznie i życzę, abyście stare tradycje związane z Waszym Bractwem rozwijali i przekazywali następnym pokoleniom... Ojciec Święty w czasie audiencji generalnej 17 XI 1999 r.*

CZESŁAW DZWIGAJ, ZDZISŁAW GRZELKA, STARSZY BRACHTWA LESZEK GOŁDA.

W tle rośnie platan – symbol trwałości i niezłomności. Autorem koncepcji architektonicznej był inż. arch. Jerzy Turbasa, Brat Kurkowy. Pomnik powstał z ofiar publicznych³³.

W kościele pw. Miłosierdzia Bożego (Nowy Prokocim) umieszczona jest tablica pamiątkowa:

KAMIEŃ WĘGIELNY DLA KOŚCIOŁA MIŁOSIĘDZIA BOŻEGO W KRAKOWIE W NOWYM PROKOCIMIU, POŚWIĘCONY PRZEZ OJCA ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II NA BŁONIACH 8 VI R.P.

Przy kościele znajduje się obelisk z kamieni oraz tablica:
KU PAMIĘCI POTOMNYM W 25-LECIE PONTYFIKATU JANA PAWŁA II NASZEGO PAPIEŻA DZIĘKCZYNIENIE DLA BOGA ZANOSZĄ MIESZKAŃCY NOWEGO PROKOCIMIA 16 X 2003 RP.

W kościele pw. Najświętszej Rodziny (Nowy Bieżanów) umieszczono tablicę:

BOGU W TRÓJCY JEDYNEMU CHWAŁA I DZIĘKCZYNIENIE NA UPAMIĘTNIE 25 LAT PONTYFIKATU OJCA ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II W ROKU RÓŻAŃCA ŚWIĘTEGO, 750 LECIE KANONIZACJI ŚW. STANISŁAWA BISKUPA I MĘCZENNIKA PARAFIANIE I PIELGRZYMI W SANKTUARIUM NAJŚWIĘTSZEJ RODZINY W KRAKOWIE A. D. 2003.

Na ścianie wieży ratuszowej na krakowskim rynku umocowana jest tablica z brązu: w górnej części herb papieski, u dołu herb Krakowa i metalowa róża:

DALEŚ NAM WIARĘ I NADZIEJĘ, DALEŚ SOLIDARNOŚĆ I WOLNOŚĆ. BŁOGOSŁAW OJCZE KAŻDEGO DNIA UKOCHANEMU MIASTU I NASZEJ OJCZYŹNIE. UMIŁOWANEMU OJCU ŚWIĘTEMU JANOWI PAWŁOWI II WIELKIEMU POLAKOWI. 11.11.2006 R. WDZIĘCZNI KRAKOWIANIE.

Zakończenie

Wszystkie miejsca, w których krakowianie upamiętnili pobyt Jana Pawła II, były licznie odwiedzane w czasie choroby oraz żałoby po Jego śmierci. Palono przy nich znicze, modlono się, śpiewano pieśni,

³³ M. R o ż e k, *Przewodnik po zabytkach...*

jakby przywołując chwile, gdy był wśród mieszkańców Krakowa. Co raz więcej osób z kraju i z zagranicy wędrujących „Szlakiem Jana Pawła II” przybywa, aby odwiedzić miejsca związane z różnymi momentami życia i działalności Karola Wojtyły, a także miejsca nawiedzane później podczas wizyt papieskich. Do najczęściej nawiedzanych należą: Pałac Biskupów Krakowskich ze słynnym na cały świat oknem, z którego Jan Paweł II prowadził rozmowy z młodzieżą; pobliska bazylika oo. Franciszkanów, którą często odwiedzał od czasów akademickich modląc się w ławce, którą nazywa się papieską; Katedra Wawelska, gdzie w krypcie św. Leonarda odprawił swoją mszę św. prymicyjną; Skałka, na którą przez szereg lat prowadził procesję z Wawelu; Uniwersytet Jagielloński, zwłaszcza Collegium Novum i Collegium Maius (jak sam pisał: *Pierwszy raz wszedłem w mury Collegium Maius jako dziewięcioletni uczeń szkoły podstawowej, aby uczestniczyć w promocji doktorskiej mojego starszego brata, absolwenta Wydziału Lekarskiego UJ. Do dzisiaj mam w oczach tę uroczystość w Auli uniwersyteckiej*)³⁴.

Problematyka pozostaje nadal otwarta do dalszych badań. Jan Paweł II oficjalnie nie wypowiadał się na temat stawianych dla siebie pomników. Nie krytykował tego zjawiska, ani nie składał słów uznania. Można przytoczyć żartobliwy komentarz do zdarzenia, jakie miało miejsce 9 czerwca 1997 r. w Krakowie, kiedy nadano szpitalowi kardiochirurgicznemu imię Jana Pawła II: *Byłem w szpitalu i powiedzieli, że się nie nadaje. I wypuścili mnie, wypuścili mnie na wolność, tylko sobie odnotowali imię i nazwisko i tym imieniem będą się stale posługiwać.*

Na koniec tej prezentacji krakowskich pomników warto przytoczyć słowa pomysłodawcy pomnika Jana Pawła II w Toronto:

Pamiętajmy o jednym – pomnik nie jest stawiany dla papieża – On rzeczywiście takich pomników nie potrzebuje. Ten pomnik stawiamy dla nas samych, bo to my go potrzebujemy (...) jako symbol tych wartości, które papież przedstawia i głosi.

³⁴ Jan Paweł II, *Fragment przemówienia wygłoszonego 22.06.1983 r. z okazji nadania Mu doktora honoris causa UJ*, w: *Pokój Tobie Polsko moja. Jan Paweł II znów na Ziemi Polskiej*, red. St. Dziwisz [i in.], Warszawa 1983, s. 179-180.